

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2713.836

YAPI KREDİ
KÜLTÜR SANAT
YAYINCILIK

Bayın Abdullah UÇMAN
Mimar Sinan Üniversitesi Türk
Dili ve Edebiyatı BEŞİKTAŞ
İSTANBUL

عربی، فارسی و تورکی لسانیه یا زلمسه منظوم کرده و زنانه انواعی و معتبر اولاده بجزر.

برای هریدی در که هر سانه بر جوهه کلمه کرده مشکل و او کلمه کرده هجا کرده مرکب در. هجا کرده اوزونه و یا خود قیسه اوله بیله؟

اوزونه و قیسه هجا کرده بر کلمه ده یکدیگرینی و لی ایتیه سی سبیله هر کلمه تک اساس ~~کلمه~~ کنه نیمه بر وزنی واردر؟

زیرا اوزونه و قیسه هجا کرده ترتیبی کلمه به خصوصی بر آهنگ ویری. مثلا (کلماتک وزنی) دیدیکیم زمانه بو

ترکیب اضافی تک آهنگ مخصوصنی آکلامه و سببیه تقیید ایتیه ایتره کور و رز که برنجی و ایکنی هجا قیسه

او هونجی سی مجزوم، در زنجی سی ده مجزوم، بستنجی سی بینه خضیفدر؛ یعنی هجا کرده صورتله مرتب اولمدر:

(لَ لَ مَا تَک وَ زَ نَی) کلمه کرده کی هجا کرده ترتیبی (فَعْلَانْتَه فَعْل) کلمه لر نیکه کنه تماما مطابقدر.

میونکه (فَ عِ لَ لَ تَ نَ فَعْ لَ) کلمه لری ترتیب هجا اعتبار بیله ~~کلمه~~ عینی در. کذلک: [دیله منظوم لری اوزونه ^{بوقار بکی جمله تک}

هجا ترتیبی در مطامع) کبی بر جمله سویله سه ک بوجمله ده اوزونه قیسه هجا کرده ترتیبی بوقار بکنه بکزه مریکی ایچونه

بزه اعاسی ایندیکی آهنگ رخنی بو سو بوتوره باشقه در. [دی مک من ظومه لر یاز موه ه جا ترتیبی

در مَطَّ نَعَه] جمله ~~کلمه~~ سنده هجا کرده ترتیبی [برقیسه اوچ اوزونه، برقیسه اوچ اوزونه، برقیسه اوچ

اوزونه، برقیسه اوچ اوزونه] ^{دیزینی} کوستر یور که درت دفعه [مفاعیلانی] کلمه سنده تعاقب سنده حاصل

اولاده آهنگله عینی در. (بو کلمه لری التزاماً بویله ترتیب اولومخددر. عمارتا قونوشدوغن زمانه بویله

موزون قونوسنایز) ده یه جله اولورسه ، بوملا حفظ تقریضکارانه طوغرودر ؛ مع مانیه بوتربینر

کلمه لردن منکل جمله ده هر کلمه ناک کندینه مخصوصی بر وزنی اولدوغنده ده شیره یوقدر ؛ چونکه بوجمله یی

تشکیل ایدره کلمه لردن اوزون وقیصه هجاولرک بر صورت غیر منظم ده بکدریکری ولی ایتکده بولونقاری یل

قولای انبات اولون بیلر . فی الحقیقه بوجمله یی ایسته دیکن کی تقطیع ایدره بیلر ، ترتیب طبیعی

خلل کلمه و جمله ناک هر باره سی بر وزنه اویار . مثلاً (بو کلمه) درت قیصه هجاولرک عبارت اولدوغنی

جمله (فعلت) وزنه اویار . شو قدر وارک اوزان معیره آره سنده بو آهنگه موافقه بر وزن یوقدر ؛

زیرا هر هجایی قیصه اوزره بر قیصه بیت سولیه بیلک یک معر اولدوغنی درده آهنگ بر نظم

اولوردی . شیره یوقدرک ~~هول~~ سامع مزه حوسم کلمه آهنگ اوزون قیصه هجاولرک بر صورت مخصوصه

و منظم اوزره توالبینه حاصل اولان تأثیردر . نته کیم موسیقی ره ده اوله در . تقطیع ره دوام

ایدرک (لر التزاه مستعملن) ، (ما بولیه تر = متفعالن) ، (تیب اولوغدر = فاعلن فاعلن)

وزنلرینه اویار ؛ ~~هول~~ الی آخره !... فقط بو ترتیب اوزره ، یعنی (فعلت متفعالن متفعالن فاعلن فاعلن)

تکلنده بر وزن معبر یوقدر چونکه بو ترتیب ، کوزل بر آهنگه ایله سامع مزه اوقه امبور . هر کلمه ناک بر

وزنه مخصوصی اولدوغنی اخطار ایچونه بوقدر تطویل کلام حاجت یوقدر ، (هر کلمه ناک بر وزنی اولما یه بیری

هیچ بر کلمه بی سبب نظم ادخال ایده مز و منظوم بر مصراع یا زامازده) دلیل کافی در

اصول کرامتنه غرضه جوفه اهمیت و بر مشار و بو خصوصه قوجا مانه کتابه یازمشار و اصطلاحات

وضع اینمشار؛ حالبوکه اوزانی تقسیم و تحلیل ایده بیلیمک و متبد یاره اوگر تک ایچونه بیک قولای بر

اصول وارد در. به بالخاصه هجایرن اوزوننی و قیسه نی تنالی بر صورتله یعنی بیک بسط بر

اشارتله کوتره بیلیمک ایچونه، عاری تاغراف الفبائی تریج ایتیم. بو الفبا بر نقطه و بر کوهول

خط ایله حروفات مختلفه بی تقسیمه ایدر. او قدر بسط و قولای ایدر. به قیسه هجاری عالی لاطلا

بر نقطه ایله، اوزونلرینی ده بر کوهول خط ایله تمثیل ایتیم. شو صورتله مثلا بحر هزج غنصری

اولانه (مفاعیلن) کلمه مرحله نی (- - -) اشارتیله کوترم؛ زیرا درت هجاری عبارت

اولانه بو غنصر وزنک برنجیسی قیسه، ماباقی اوچ هجاسی اوزوندر. هر نوع وزن غنصر

اصلینی بو صورتله واضیاً تمثیل ایتیم قولای برشی اوله ماز؛ و بدیهی درکه قیسه هجانده

یری ده کیم حمله وزنک ده آهنگ خصوصی سی ده کیم بیلگی ایچونه جور نظمی (اختلافاتیله)

کوتر مک لازم کلمه (نونه اصلیه ده) نقطه نک موقعی ده کیم بر مک کفایت ایدر؛ و بونده

اکلا شیلما بجه هیچ برشی یوقدر. مثلا تام الفصا اولانه جور معروفه معتبره نک غنصر اصلی سی

یا اوج، یا درت، یا بسه هجادم عبارت اوله بیلیر. درت هجا بیلردنه ابتدا مثال الم. بحر مل

درت فاعلاتنه بر فاعلن) ده عبارتدر و بناء علیه (---|---|---|---) فاعلاتنه ایضاً ایضاً فاعلن) در

قیصه هجا باشده بولونوزسه بحر هزج اولور؛ شویله: (---|---|---|---) مضاعفین ایضاً ایضاً فعون

قیصه هجا ادهونجی کلیر بحر رجز اولور؛ شویله: (---|---|---|---) متفعیلن ایضاً ایضاً ایضاً

بو بحر رجز سه هجالی اولور؛ (متفعلاتنه) کیی. او تقدیرده (---) یا زیلرینی قیصه هجا اکییر

اوزونه هجا آره سنده واقع اولسه بولونوز.

اوج هجاده عبارت بولونوناه وزن عنصرلی تورک شعر منظومنده ایکی شکل اوزره واردور. بری

(فاعلن)، دیکری (فعونن) درکم (---) و (---) صورتنه تمثیل اولونوز. بونلر آیری آیری برجه

اولقله برابر، بری بحر مل عنصرینک جزئی دیکری بحر هزج جزئی اولور اوزره مصرععلرک آخزین کلیر.

(فاعلاتنه فاعلاتنه فاعلن) (مضاعفین مضاعفین فعونن) کیی که ایکی ده ملک تورکیمده مستعمل

بحر دندر و برنجی بحر ملک قیصه بر شکل ایکنیسه ده بحر هزجده مختصر بر صورتیدر.

بونلرده ماعدا بحر ملک بر شکل تورکیمده مستعملدر که اوکا (رعل مخبونه) دیرلر. (خبن) علقی ده (فاعلاتنه)

عنصرینک برنجی هجاسی اولام (فا) ده الفک - افط اولماسی در، یعنی برنجی هجانلک اوزونه اوله حقه

منظماً

قصیدہ دوم سیدر. اوزمانہ اشارتی (---) اولور. ایکی قیسه ایکی اوزونده هجانده توالینی

کو شریه

کوهول بجر لردنه (مفعول مفاعلی فعون) و (مفعول مفاعیل فعون) وزنری وارد در کم تور کجده
(---|---|---)

یک قوللا تیلر و هزج بجر نیکه انوا عنده و تفرعا تیزدر. بونارک اوزونی (مفعول مفاعلی فعون)
(---|---|---)

و (مفعول مفاعیل مفاعیل فعون) در و طبیی بونارده هزج انوا عنده در (خبیه) عاتی ابله مفعول لدر لور.
(---|---|---)

یعنی عنصر تام اولانه (فاعلاته) و (مفاعیل) ده بعضی حرفه اقل او طسه بو حاله کلمه لدر در.

تور کجده معتبر اولانه وزن لردنه بجر (مضارع) و (بجر مجتث) نامیله ایکی وزن دها وارد در. (مضارع) شوره:

(مفعول فاعلات مفاعیل فاعلی) ، دیکری (مفاعلی فاعلاته مفاعلی فعلی) در. برنجیسی
(---|---|---)

خطا بته ، موعظه به یا رامی . ایکنجیسی مباحنه طور بیانته او یار.

برده (مفاعلی) عنصر نده مرکب بر بجر وارد در کم بزده مقدارن دیر لردی صایزم. بو وزن عنصر ایله

عربده

رجز عنصری فحط اولور (چوه قوللا تیلور. غسره نیکه قصیده معلقسی و امثالی کی .

ایرانلردنه آلمسه اولدوغن (رباعیه) وزنری ده وار که اسلافخر (اخزومی) و (اخزومی) ناملریله ایکی

صنعه تفریبه ایتمک لور. بری (لا حول ولا قوه الا بالله) وزنی در کم (مفعول مفاعیل مفاعلی فعلی) در.

ایچبسی ده (مفعول مفاعلی فعلی) وزنده در .

عنائی تورکجه سنده قوللا انیلیم اوزانه عرضی همانه بوناردنه عبارتدر . شیره یوقدرکه اسلامیده اولوغور

یک کوزک شعرلر سولیه مشاردی و موزون شعرلردنه باشقهنی بلینر لردی یغنی بوکونه شعرلر شوره نیله مستمع

نثر معلوم دکلدی . بونوع یازیلار اسلامیه ده صوکره کور و بلکه باسلامدی . تورکجه ده وضعی بر قاج عصر صوکره

انتقال اتیدی . طمه ایدر کم (مقامات حریری) ناک شهرتی تورکیاده وضعی شایع اولدوقده صوکره بزده بو

طرزده یازی یازموده ده یک معلوماتی شعرا عتدنده رواج بولمسه اولسه کرکدر . طبیعی درکم او طرز و اولوبده

یازی یازم بیلیم ایچونه عربی و فارسی لسانلرینی حقیقه بیلیمک لازمکایدی . عرب شعرای جاهلیه سنک

فده عرضده آشنا اولدوقاری بهیج شیره کونورمز بر کیفیتدر . اوزانی تفسیره و قواعدینی وضع و تدوینه ایدنه

امام خلیل اسلامیه صوکره کلمسه بر آمددر . شعرای جاهلیه عرب کالما تنک وزنه ذاتی اعتبار بلیه یلدر بکیرنه

یک بکزه می حق ، شکل و وزن اعتبار بلیه صنوف کالما تنک عینی قالبده اولماسی کیفیتینه چوه استفاره

ایتمسه اولسه کرکدر ، چونکه یک ایی تصرف ایتدکاری بولسانده ده یک قولای شعر سولیه مشار فقط قولوقاری

نظم و آهنگه یک های اولدوغنی ایچونه ، احتمالکه آنک مختلف یور و یوشنده و قوشم سنده شوره ناک کلمسه

اولسه کرکدر . صحیحاً بر آنک طیرس و یا اشکیه و یادرت نعل و یاراهوانه کتیبسی مختلف نظم ترتیبی ایچونه ایتمسه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26B.836.1

(۷)

الله قوتی برتائین الیه ساللر ویری که برکه رقت ایدم بردها اولوقمازه

هفت